

zdravili našega kralja, regenta in osvoboditelje Srbe. Tov. Vrtičičeva je poročala, da je zaradi bolezni odložil predsedništvo vrli tovariš naducitelj Potokar. Sporocila nam je njegove pozdrave in zahvalo za izkazano mu zaupanje, želeč mu skorajšnjega ozdravljenja. Pozdravila je tudi nove društvenike.

Nato je prečitala tajnica zapisnik zadnje seje. Blagajnik naducitelj Megušar je podal kratko pojasnilo glede društvenega imetja in posiljanja članarine, ki se naj pošlje na njegov naslov in znaša letno 48 K.

Vršla se je volitev odbora: Ljudevit Mikolič, predsednik; Katinka Vrtičičeva, podpredsednica; Ljud. Bukovičeva, tajnica; Kih. Megušar, blagajnik.

Nato nam je tov. Mikolič podal nekoliko jedrnatih misli glede reforme šolstva, ki je nujno potrebna. V razgovoru, ki je sledil, so se čula glede reforme različna mnenja. Pri slučajnostih se je razmotiralo o raznih stanovskih zadevah, glede šolskih maš, o zemljepisnem in zgodovinskem pouku. Sklene se naprositi visjo šolsko oblast, da se priredi za belokranjsko učiteljstvo srbo-hrvatski tečaj v Novem mestu, kjer so boljše stanovanjske in aprovizacijske razmere kakor v Ljubljani. Objubili smo si, da se kmalu zopet snidemo. I a čas pa na delo za povzdigo šolstva in prosveto naroda! — L. Bukovičeva, tajnica.

+ **Gornjegrajsko učiteljsko društvo** zboruje dne 11. maja t. l. ob pol 11. uri v Gornjem gradu po sledecem dnevnem redu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Došli dopisi. 3. O nacrtu preustrojitve šolstva razpravlja tov. Franc Kocbek. 4. Povišanje Zavezine članarine. Poroča blagajnik tov. Alojz Krajnc. 5. Slučajnosti. — Gleda na to, da je to zborovanje prvo v letošnjem letu, želi podpisani polnoštevilne udeležbe. — Josip T e r č a k, predsednik.

Učiteljstvo pliberškega je imelo svoje mesečno zborovanje dne 9. aprila v Pliberku.

Po običajnem pozdravu predsednika je predaval prof. dr. Janko Kotnik o boljševiškem šolstvu na Ruskem, prirejenem na podlagi lastnih izkušenj in opazovanj. Spoznali smo, da ne kaže nekritično sprejeti vest o ruskem boljševizmu, da je njegova idejna osnova v marsičem uvaževanja vredna, da boljševiška vlada izdaja naravnost ogromne svote za ljudsko izobrazbo, več kakor katerakoli država in da skuša šolstvo velikopotezno in enotno reformirati na podlagi najmodernejših načel in izkustev, zlasti ameriške šole. Predavatelj je mnenja, da pri svoji novi orijentaciji ne smemo izgubiti iz oči velikega bratskega naroda ruskega, ki ima v kljub vsem težkim preizkušnjam sijajno bodočnost.

Predsednik Močnik poda poročilo odseka za šol. reformo in obeta za važnejša vprašanja načelnega pomena posebne referate. Odeček je predlagal resolucijo, v kateri se med drugim izreka za to, da se nameščajo na enorazrednicah le učitelji, nikakor učiteljice, da se v zakonu imenoma navedejo najpotrebnejši učni pripomočki, da se učitelj ne sili k obiskovanju strokovnih tečajev in da se velikost šolskega vrta zakonito določi (najmanj 30 a).

Glede Ganglovega predloga o razpustitvi pokrajinskih učiteljskih organizacij in ustanovitve centralne učiteljske organizacije za celo državo se je izreklo mnenje, da gre predlog predaleč, ker o ustroju državne učit. organizacije še le končoveljavno lahko sklepamo, ko imamo definitivno ustavo, do tedaj pa ne kaže razpuščati pokrajinskih organizacij.

Tov. Macarol je mnenja, da je nujno potrebno, da napravimo red v lastni hiši in pridemo enkrat do enotne strokovne organizacije za vse učiteljstvo. Nadzornik Mencin predlaga, da se vprašanja naše stanovske organizacije postavi na dnevni red občnega zbora kor. učit. društva, ker gre tu za važno, perečo zadevo.

Predsednik prečita poročilo predsednika dež. učit. društva tov. Aichholzerja, o njegovih korakih v prilog naših gmotnih težnj. Koroški učitelji vztrajamo na izpolnitvi predloženih resolucij, zlasti zahtevamo obmejne doklade za vse na Koroško premeščene učitelje, kakor jo dobivajo državni uradniki. V debati je padla marsikatera bridka beseda, razodevajoča ogorčenje, ki vlada med učiteljstvom radi nevdržnih razmer. V interesu koroškega šolstva je, da vlada čim prej ugodni zahtevi po obmejni dokladi, ker drugače ni misliti, da bi se še oglašali učitelji za službovanje na Koroškem. Gre za eminentno narodno zadevo.

Tajnik dež. učit. društva tov. Kovač je pojasnjeval, kako mislijo merodajni činitelji v Ljubljani o naših težnjah. Nismo bili preveč vzradoščeni.

Odlok Višjega šolskega sveta glede nadzorovanja šolskih otrok pri verskih

vajah je bil povod dolgi, burni debati. Prevladala je domneva, da namerava Višji šolski svet upejati nov kurz po kranjskem vzorcu. Predsednik pojasnjuje, da je odlok informativnega značaja in da sklepa glede nadzorovanja glasom še obstoječega šol. in učnega reda učiteljski zbor, da gre tu torej za interno zadevo učiteljskega zbora.

Navzoči šolski komisar tov. Košir se naprosi, da upliva na krajne šolske svete, da preskrbijo učiteljstvu stanarino oziroma prosto stanovanje in prosto kurjavo. Šolski komisar objubi, da tej želji po možnosti ustreže in poda učiteljstvu se ta in ona pojasnila in nasvete.

Stavili so se še nekateri predlogi glede občnega zbora kor. učit. društva, n. pr. glede ustanovitve častnega sode.

Končno se je zavzelo tudi stališče napram članku, objavljenem v 74. številu »Jugoslavije« z dne 23. susca pod naslovom: »Edinstvo v učiteljski organizaciji« in sprejeto so bile resolucije, ki jih je utemeljeval tov. Doberšek sledeče:

Globooko obžalujemo, da se je našel baš v naših vrstah človek, ki je prvi oblatil naše prvobornike, kojih časti se ni drznil dotakniti niti najstrupenejši narodni nasprotnik.

Ugotavljamo, da dopisnik niti najmanj ni opravičen govoriti v imenu drugih učiteljev, da je članek plod razgrevane fantazije nesrečnega nevrastenika, ki ga vsak poznavalec koroških razmer obseja, da vlada med koroškim učiteljstvom najlepša solidarnost, da imamo do svojih voditeljev neomajeno zaupanje in da smo si vsi koroški učitelji postavili kot častno nalogo, pokazati stanovskemu svetu, da je ob pravi svobodomiselnosti možna stanovska sloga, tudi pri tovariših različnega političnega mišljenja, ako so le značajni in stanovsko zavedni.

Srednješolske vesti.

Iz mestnega deklškega liceja v Ljubljani. Na mestnem deklškem liceju je oddati službo ravnatelja s prejemki ravnateljev državnih srednjih šol. Prošnje je vlagati do 25. maja 1919 pri predsedstvu mestnega magistrata.

Kronika.

= **Ureditev učiteljskih plač: službena doba.** Iz oddelka za ureditev učiteljskih plač na višjem šolskem svetu nam poročajo: Da ne bo nepotrebnih reklamacij zaradi odmerjenja službene dobe, oziroma uvrstitve v činovni razred in plačilno stopnjo, se opozarja učiteljstvo, da se službena doba šteje le od drugega (usposobljenostnega) izpita pa do 31. decembra 1918. — Primer: Nekdo je napravil usposobljenostni izpit dne 15. maja 1899. Službena doba je torej šteti od 15. V. 1899 do 31. XII. 1918, torej 19 let 7 mesecev 16 dni. Ker smo sedaj pa že v l. 1919, zato ima dotičnik v dekretu namesto 19 službenih let priznanih že 20 let, dasi jih dovrši stoprav dne 15. maja t. l., na kar se 1. junija 1920 pomakne v višji plačilni razred. Starejše učiteljstvo naj upošteva pri pomaknitvi v II. činovnem razredu 2. in 3. plačilne stopnje štiriletno napredovanje. Kar se tiče službene dobe bivših vojakov, naj bi se štela vojaška leta dvojno, se dosedaj še v nobeni vladni seji ni stavil tozadevno kak predlog, v tem oziru so torej vse reklamacije brezpredmetne. — Pri prekinitvah se je dotičnikom, ki so dosegli že na bivšem dež. šol. svetu, da se jim službena doba pri odmerjenju starostnih doklad všteta tudi pred prekinitvijo, odmerila tudi sedaj vsa službena doba, izvzemši samo dobo prekinitve. Učitelje politične preganjance se je rehabilitiralo. — **Vseučilišče v Belgradu.** Dne 2. t. m. so z veliko svečanostjo otvorili vseučilišče v Belgradu.

Polemika.

Sat prata bibentur.

Dasi me tov. Šegula v 17. številki »Učit. Tov.« prosil pojasnila, bi ne odgovarjal, ko bi mi prijatelj ne bil pisal: »Razumem sicer Tvoj molk, a ga ne odobravam, ker si ga gotovo marsikdo napačno tolmačil!«

Le skrajna površnost ali pa zlobnost mi moreta očitati trditve, da nuja meš. šola več znanja nego učiteljše.

Tovariš Š. se sklicuje na min. odr. z dne 26. VI. 1903, št. 22503. Tega bi ne bil storil, ko bi se bil potrudil in bi bil prebral poročilo o anketi, ki se je meseca marca 1903 bavila z reformo meščanske šole, saj bi se bil prepričal, da se je anketa odločila za »enoletne učne tečaje« ie z ozirom na besedilo § 18. drž. šol. zakona in pa zato, da ne draži po nepotrebnem onih elementov, ki so bili zakleti sovražniki ljudske izobrazbe.

Lepo je, da se vadi tovariš Š. v francoščini, ni pa umestno, da priobčuje svoje vaje v prevajanju iz nemščine v francosino v »Učit. tovarišu«! J. M.

Iz Jugoslavije.

— **Učiteljski aprovizacijski odbor** bo imel v petek, dne 9. maja, ob petih popoldne sejo. važno; pridite vsi! Nacemnik.

— **rojasnilo.** Z ozirom na poziv v predzadnji številki »U. l.« podajam resnici na jubo, sicer pa nenaprosen in nepooblaščen, to-le pojasnilo: Doticnemu pozivjalcu sem napisal jaz v razpredelnico, da je imel 14 dni dopusta, kakor sem nase to zabeleženo v zapisnikih bivšega okrajnega šolskega nadzornika Šupaneka. Njegovemu soprotilcu je napisal rede v razpredelnico g. Šupanek se sam, a dopusta ni vpisal, ker ga je bil dobil dotični ze kot naučitelj v cisto drugem okraju in torej ni bil v Celju vec zaznamovan. (Kede je moral vpisati, ker prosnec se v novem okraju ni bil nadzorovan.) Pri pombo »zarav« pa je imel g. Šupanek navado pripisati vsakomur, ki ni bil poseben bolan, kar sem sele pozneje posnel iz raznih razpredelnic. Sicer pa te opombe ne bodo ne hasnue in ne škodovali! — Cernej.

— **Narodna šola v Velikovcu.** Pišejo nam s Koroškega: Nekateri listi so že objavili poročila, da so prevzele šolske sestre narodno šolo v Velikovcu, torej tudi mestno. Koroška javnost nikakor ne more pojmiti, kako se je to moglo zgoditi. Razburjenje v krogih inteligence raste vedno bolj, in posvetno učiteljstvo z največjim obžalovanjem konstatira, da so tako izredno važno mesto poverili šolskim sestram. O tem bomo še govorili. Na šolo v Velikovcu sta bili nameščeni, kakor smo iz listov posneli, tudi dve posvetni učiteljici kot pro forma za javnost. Dobili sta stanovanje v prejšnji narodni šoli pri šolskih sestrah. Obe skupaj imata eno sobo bolj primitivnega značaja, ki jo morata sami vzdrževati v redu z metlo in krtačo. Plačujeta za sobo skupaj 300 K mesečno in za hrano obe 600 K, to je skupaj 900 K na mesec. Kaj ne, to je lepa vsota! — Plačilni prejemki obeh znašajo mesečno skupaj 500 K. Torej mesečni primanjkljaj 400 K, letno 4800 K. Oblike in drugih potrebščin seveda ni treba. (Deficit se krije iz — dobička šolskega gospodarstva.) — To je škandal, insceniran v namen, odgnati še ti dve posvetni učni osebi. — Kdo je tisti, ki sme samovoljno tako zvišati cene? — Na zatožno klop z njim! Šolska oblast bi morala gledati na to, da se materialno stanje izboljša temu naseljenemu učiteljstvu, ne pa, da se mu poslabša. Kako naj dobimo za Koroško še enako učiteljstvo, ako mu pojdemo tako na roko? — Višji šolski svet, kje je tvoja energična roka!

Naročajte in širite naš list.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XIX. izkaz.

Po 10 K: Jana Lipovčeva — Koroška Bela. Po 5 K: Culk Leopold, Zagažen Ivan in Helena Levstikova — Dobrna celjskem okraju. — Današnji izkaz 25 K. Prej izkazanih 5428 K. Skupaj 5453 K. Ivan Petrič, Ljubljana-Sp. Šiška.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Poročilo o razgovoru, ki ga je imel delegat naše Zaveze tov. Gangl dne 1. pret. mes. v Zagrebu z zastopniki hrvaškega in srbskega učiteljstva zaradi ustanovitve Unije jugoslovanskega učiteljstva, priobčimo zavoljo nenadoma nastalih zaprek v prihodnji številki.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. aprila 1919 K 132.220-30

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto 1/20. do 1/20. ure popoldne.

Čitajte!

Ravnokar je izš'a knjižica

Dr. B. Derč:

Dojenček, njega negovanje in prehrana.

Vse matere, ki hočejo vzrediti zdrave in krepke otroke, mor jo čitati to knjižico. Pisatelj — zdravnik strokovnjak za otroške bolezni — podaja praktične nasvete, kako je ravnati z dojenčki. Knjižica se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6. Cena K 3, s poštnino K 3-30. Denar je poslati naprej, ali pa se pošlje knjižica po povzetju.

Vidrovo

„Moje prvo berilo“

izide v novem natisu v najkrajšem času

Izšla je brošura:

Novi prejemki aktivnega in upokojenega učiteljstva, vdov in sirot.

Naredba celokupne deželne vlade za SLOVENIJO z dne 14. februarja 1919.

Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6.

Cena 1 K.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Ljubljana, Prešernova ulica 3,

je imela vlog koncem leta 1918 . . . K 80.000.000 — rezervnega zaklada . . . „ 2.500.000 —

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatnemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.